

Utbygging av grønn kraftkrevende industri på Bøylestad

Høringsinnspill til Bøylestad Energipark 3.nov 2025

Vi er opptatt av å bevare natur og det landlige livet i bygdene. Etablering av grønn kraftkrevende industri bør skje på gamle industriotter hvor det er boliger og folk i nærheten og gagnlig infrastruktur. På den måten slipper folk å flytte, vi unngår naturtap og bygdene forblir bygder og kulturminnene i skogene får stå i fred. Dette innspillet belyser standpunktet vårt.

Planområdet

Planområdet til Bøylestad Energipark berører både landskapet og skogen her på Bøylestad. Det hevdes fra utbyggers side at området allerede er ødelagt av store linjegater og master og store transformatorstasjoner. Det er for så vidt riktig at vi har mye strømlinjer og master som berører naturen vår. Dette kom på 1970-tallet da Statnett etablerte seg her oppe og inntok det største jordet på hele Bøylestad. Den verdifulle matjorda som vi ikke har for mye av på Bøylestad, måtte vike til fordel for disse installasjonene.

Vi har fått mye natur ødelagt og vil kjempe til siste slutt for ikke å miste enda mer. Vi har tilpasset oss inngrepene som skjedde på 70-tallet, men er slett ikke enig med utbygger som sier at området er ødelagt fra før. Et planområde som utbyggerne ønsker på nærmere 4000 mål der over 1600 mål skal flatsprenges og gjøres om til byggeklare, massive tomter til grønn kraftkrevende industri, sier seg selv at er et voldsomt naturinngrep.

Når det i planprogrammet hevdes at området ligger i et dalsøkk og at området er skjermet, er dette direkte usant. Ta turen opp på Eikelandsknatten eller Skratteidknuten, så forteller dette alt. Eller ta turen opp på toppen av Bøylefosskleivene. Det betyr at mange av oss som bor på Bøylestad og Bøylefoss, vil få innsyn til industribygningene og bli plaget av støy fra både fabrikker og vei. Både beboere på Bøylefoss, Bøylestad, rundt Herselvannet og Bøylestadvannet vil merke denne utbyggingen svært godt. I Vålandsmyr vil folk sannsynligvis bli boende midt i ei rundkjøring.

Skog

Froland kommune sendte i 2022 ut en konsekvensanalyse som tar for seg fordelene og ulempene med denne industriparken. De sammenlignet området på Bøylestad med Gullknapp og konkluderte med at Bøylestad var det mest eigna stedet til grønn kraftkrevende industri. I planprogrammet for kommunens arealdel vedtatt 24. mars 2022 står det at:

«Arealer til næringsformål skal legges til rette for etablering av grønn industri.»

Men det følger videre at følgende plankriterier må ligge til grunn:

«Lokaliseringen av næringsarealer for kraftkrevende grønn industri må ha som målsetning å plasseres med minst mulig klimagassutslipp. Grønne arealer, som skog og myr, som må vike for næringsarealer, må være på et minimum. Medgått skogsarealer til næringsarealer må tilstrebes å ta av lavproduktiv skog for å spare høyproduktiv skog til landbruket. Etablert næring må på sikt gi en miljøgevinst som kan forsvare utlegget av tapte grønne arealer.»

Terje Flaten, tidligere skogbrukssjef i Froland kommune uttalte følgende i 2022: «Av hensyn til skogbruk, vilt og natur/friluftsliv vurderes det foreslåtte arealinnspillet for Bøylestad energipark å ha store negative konsekvenser. Det innebærer en omdisponering av store skogsarealer der 90% er middels og høy bonitet.»

Med et fullt utbygd næringsareal kan man regne med at 1500 m³ med tømmer går tapt hvert år. Det er over 30 trailerlass med tømmer hvert år som da forsvinner og som allerede er i ferd med å forsvinne.

Nedbygging av areal er den viktigste trusselen mot biologisk mangfold. Det å ta vare på og øke karbonlagrene er en av de sikreste måtene vi kan motvirke ekstreme klimaendringer på. Funksjonelle friske (robuste) økosystemer er sentralt for å motvirke skadeomfanget til klimaendringene.

Myr

Næringsarealet har mye grøfta myr som var en feilslått investering på 1950 – 1960-tallet. Disse myrene er registrert som skogsmark. Det som er fakta for de fleste av disse myrene, er at skogen som ble plantet, ikke vokser. Myra har ikke de næringsstoffene disse trærne trenger for å bli store trær. Dette vil i realiteten si at området har mye større andel myr en hva som står i papirene. Dette har Asplan Viak også påpekt i sin KU-utredning i 2021. Store, grøfta myrer bør ligge uten inngrep. Disse myrene burde vært restaurert tilbake. Dette er gamle slåttemyrer som har vært utnyttet, og slått i generasjoner. Et bevis på dette er alle slåtteløene som har vært i området. Kun 3 av disse løene er bevart.

Det er et krav at alle myrene bevares selv om de nå står avmerket på kartet som skogsmark.

Vi synes også konsekvensanalysen som Froland kommune sendte ut i 2022 er skrevet på tynt grunnlag og lite oversiktlig. Kartene er ikke lesbare og selv vi som er lokalkjent, sliter med å finne ut hvor disse delområdene er. Asplan Viak kartla området for utbygger på seinhøsten 2021. Det sier seg selv at noen få biologer på et hasteoppdrag på denne årstid er for tynt grunnlag til å kartlegge dette store området. Det arbeidet bærer preg av hastverksjobb og det er ingen tjent med.

Det er et krav at det kommer en ny konsekvensutredning som tar for seg alle de ulike område til alle årstidene.

Dyre- og fuglelivet

Når det gjelder dyre- og fuglelivet i planområdet, hører dette til i gamle Østre Froland storvald. Dette er et stort villmarksområde som Froland, Åmli, Tvedestrand og Arendal forvalter sammen. Mellom Nidelva i nord, gamle E- 18 i Brekka i sør, Libru i vest og Åmli i nord- øst er dette et av de mest viltrike områdene på hele Sørlandet. Her har skogens konge, elgen, sitt rike sammen med hjort, rådyr, hare og alle de jaktbare artene.

Beveren har også sitt paradisi i disse områdene med masse vann og bekker. Bøylestadvannet og Herselvannet er knapt nevnt i den tidligere konsekvensutredningen. Dette er viktige våtmarksområder sammen med Mossevannet som er sterkt berørt av utbyggingen fordi mye av vannet som renner inn her, kommer fra det planlagte industriområdet. I disse vanna lever ender, vadere, rovfugl og fisk. Rovviltet balanserer naturen der gaupa hvert år er innom og høster av matfatet, og fiskeørna lever og hekker i området.

Dette store viltområdet som Bøylestad Energipark henger sammen med, vil bli sterkt berørt dersom dette blir en realitet. Dette påpeker skogbrukssjefen også i notatet sitt der han vektlegger vilt og friluftslivet som sterkt lidende. Økt trafikk vil medføre mange vilt påkjørsler og viltgjerdet vil tvinge seg frem. Området både for jakt og friluftsliv blir sterkt redusert og viltet som lever her, er en av de største taperne. Ørreten er den mest utbredte matfisken vi har her oppe, men i tillegg har vi abbor, røye, ål og laks. I Bøylestadvannet kunne vi for noen år siden fiske bleike, noe som er svært sjeldent. Gjeda er kun i Nidelva, **ikke** i de andre vannene som tidligere påstått. Det er heller ikke riktig at kanadagåsa er den mest fremtredende våtmarksfuglen som er i området. Her lever alle typer som ender, vadere og hegge.

Naturen og menneskene

En del av det planlagt område som Bøylestad Energipark ønsker oppstart i, er på Stormyrheia. Dette området har vært en av de beste tiur- og orreleikene opp igjennom tidene. Mange har overnattet ute der oppe enten i telt eller inne i Stormyrheihytta som er ei gammel godt bevart løe, tømmerkoie.

Høringsnotatet sier at området ikke er brukt til naturbasert turisme. Det stemmer ikke. Dette området har vært leid ut til jakt. Men nettopp fordi grunneierne her på Bøylestad er så interessert i jakt og fangst, har denne ressursen vært utnyttet av rettighetshaverne selv. Dette har medført at mange av oss lokale innbyggere har fått delta i jakten og da spesielt elgjakta. Små og store, familie og venner har vært med på dette. Drivjakt har vært den mest brukte jaktmetoden. Dette har vært en viktig del av bygdemiljøet og et høydepunkt for svært mange opp igjennom mange år.

Rådyr og småviltjakta har vært en stor del av fritidssyslene til ungdommene her på Bøylestad, der mange har brukt mye av sin fritid på dette. Jakte om høsten og fiske om våren er en av de viktigste fritidssyslene til våre ungdommer her i bygda. Derfor berører dette ungdommene våre sterkt. De føler utbyggingsplanene ødelegger det de er så glade i og setter så stor pris på.

Vi krever at konsekvensene for jakt og viltstammen i området blir grundig utredet.

Kulturminner

Det er mange kulturminner i planområdet som vil gå tapt ved en utbygging. Her er blant annet gamle stiene, ferdselsveier, slåttemyrer, bygninger og uteløper, fløtestemmer, vannrenner, jernbanetrase til kobbergruvene, vannsaga på Bøylestad, småbruket Vålansmyr.

Historiker og lommekjente, Ole Georg Fjærbu på Bøylestad, har tegnet inn alt av kulturminner på kart og laget en oversikt over dette.

Et av de viktigste kulturminnene i området er fløteveien for alt tømmeret som skulle til Nidelva. Alt tømmeret fra Våland i Tvedestrand ble fløta ned i Vålansbekken og videre ned i Lonene som ble demmet opp. Videre i vannrenne ned i Mossevannet og ned i vannrenna med Saga som tilhører de to Bøylestadgårdene og de to Herselgårdene. Her skulle også alt tømmeret fra Herselvannet og Bøylestadvannet ned. Lonene-vassdraget vil bli ødelagt ved industriutbyggingen og muligheten for fløting forsvinner.

Mange som bor i bygda har vært med på tømmerfløting. For ca. 30 år siden ble hele Lonene demmet opp og tømmeret ble fløtet over vassdraget. Før man vet ord av det kan denne miljøvennlige «tømmertransporten» bli tatt opp igjen. Det viser seg også at tømmeret har en helt klar positiv kvalitetsheving når tømmeret har lagt i vann en stund.

Vi krever at Bøylestad Energipark ikke påfører kultur, natur og landskap på Bøylestad store skader.

Landskap

Planområdet for Bøylestad Energipark henger sammen med et stort område fra Nes Verk til Libru hvor småårsfolk har bosatt seg langt tilbake i tid, dyr har beita, storbønder har organisert tømmerhogst og transport. Landskapet har mange historiske kulturminner, og i dette landskapet er det et rikt dyre- og planteliv fordi det er stort, sammenhengende og med få store menneskelige inngrep.

Bolighus og bygninger på Bøylestad har stor verdi for oss som bor i dem, både fordi de er nødvendige som tak over hodet, fordi vi har vedlikeholdt dem i årevis og fordi vi har mange minner knytta til hjemmene våre. Mange av oss vurderer nå å flytte. Når man får en så storstilt industriutbygging på et sånt lite sted så sier det seg selv at verdien på det vi har investert forringes betraktelig.

Det er også viktig å peke på at kommuneadministrasjonen i Froland på tross av sin iver etter å legge til rette for industri, i helhet har måtte vurdere naturen og området som utfordrende å bygge ut fordi det er gjort «naturmangfoldsregistreringer» (Jf. saksframlegget til sak 21/1572-42, kommunestyremøtet 16.06.22): «Begge områdene ble konsekvensutredet og begge områdene er utfordrende mht. klima og miljø. Bøylestad p.g.a. naturmangfoldregistreringer og Gullknapp p.g.a. svært viktige friluftsområder.»

Landskapet er unikt og verdifullt, fordi det er en svært flott natur, det er en del av et større viltområde, det inneholder mange påminnelser om tidligere tider. Vi er svært knytta til området og glade i bygda vår. Dette landskapet må bevares, ikke flatsprenges.

Vi krever at det tas hensyn til naturmangfold og landskap i det videre arbeidet.

Vannforurensing

Nidelva er hovedelva i Arendalsvassdraget. Kalking i elva og i vannene i vassdraget har pågått siden 1996 pga. en truet laksebestand. Bøylefoss kalkdoseringsanlegg ble satt i drift høsten 2005 med den hensikt å skape stabil og god vannkvalitet for fisk i Nidelva. Anlegget er det eneste i Arendalsvassdraget. Etter mange år med kalking og kultivering er laksen tilbake i Nidelva, og det er åpnet for fiske langs store deler av elvestrekningen. Sone 6, fra Evenstad kraftverk og opp til Bøylefoss, er imidlertid fredet av Statsforvalteren i Agder. (Kilde: Lakseelver.no & Nedre Nidelva Elveeierlag)

Ålen i Nidelva er i sterk tilbakegang. Siden 1980 har nedgangen vært på 95-99 %. Alt fiske etter ål i vassdrag ble forbudt fra 1. juli 2009. Bestanden av ål er i dramatisk tilbakegang i hele Europa. Både utbredelse og tetthet har imidlertid økt i mange av vassdragene etter kalking. (Kilde: NVE, Ål og konsekvenser av vannkraftutbygging)

Nidelva er hoved-drikkevannskilde for Frolands befolkning. Vanninntaket på Blakstad ligger på ca. 3 meters dyp. Det er flere avløpsutslipp ovenfor inntaket fra tettsteder blant annet i Åmli og Nissedal, samt fra en del spredt bebyggelse. Utslipp fra landbruk og annen virksomhet påvirker også elvevannet. Flere boliger utenfor kommunalt nett tar sitt drikkevann direkte fra elva eller fra private brønner. (Kilde: Froland kommune, vann og avløp)

Det skal ikke mye vannstandsøkning til i Nidelva før den utgående strømmen av vann fra drikkevannskilden Rore, overstiges. Flere ganger i året kan man se at det renner vann inn i Rore fra Nidelva. Flom om våren er vanligst. Rore forsyner ca. 65 000 mennesker i Arendal og Grimstad med drikkevann. (Kilde: NIVA, Analyse av Rore med nedbørsfelt)

Froland kommune har ikke reservevann. Kommunen har fått pålegg om reservevannsløsning innen 2025 av Mattilsynet (dvs et fullverdig alternativ til dagens vannproduksjon både i mengde og i kvalitet). (Kilde: Prioriterte planoppgaver 2020-2024). Det finnes heller ingen vann- og avløpstruktur (vann og kloakk) i området. Dette må bygges ut.

Vi krever at Froland kommune skaffer til veie en reservevannsløsning.

Vi krever en nøye utredning som viser hvordan man vil forhindre at utslipp ikke vil påvirke drikkevannet i Nidelva

Vannkjøling

Utbyggerne (Bøylestad Energipark) har lansert vannkjøling som et alternativ for virksomheter på industriområdet som trenger kjøling. Inntak og utslipp av kjølevann skal foregå via Mossevatnet. Mossevatnet renner ut i Nidelva. Temperatur, mengde og kjemikalier vil sannsynligvis forringe vannkvaliteten selv ved bruk av renseanlegg.

Spillvann og oppvarmet kjølevann kan også bli forurenset og komme ut med avløpsvatnet.

Vi krever at konsekvensene for utslipp av kjølevann i Nidelva utredes med tanke på drikkevann.

Vi krever en utredning som viser hvilke konsekvenser utslipp i Mossevatnet og Nidelva vil påvirke biologiske og økologiske forhold.

Vi krever også en utredning av hvilke konsekvenser utslipp vil ha å si for laks, ål og andre fiskearter.

Mossevatnet

Mossevatnet på Bøylestad ligger innenfor det 3800 dekar store industriområdet og det renner ut i Nidelva. Mossevatnet med utløp til Nidelva er veldig sårbart mot forurensning. Alt område innenfor planavgrensningen har tilsig til Mossevatnet. Mossevatnet har pr i dag god økologisk tilstand. Kjemisk tilstand er ukjent og må kartlegges nøye!

Vålandsbekken og flere andre bekker i området renner ut i Mossevatnet. I anleggsfasen vil det være høy risiko for økt utslipp av partikler og miljøgifter fra Mossevatnet mot Nidelva. Fra utløpet av Mossevatnet og avrenningen ned til Nidelva ved Saga er distansen svært kort, ca. 100 meter.

Ved sprengning vil det alltid være en viss avrenning av nitrogen og ammonium. Ammonium i sprengstoff omdannes til ammoniakk som er svært giftig i forholdsvis lave doser for fisk og andre arter som lever i vann. Sprengstoffrester i sprengstein som blir liggende igjen, utgjør et problem. Det er også problematisk at en del sprengstoff forblir udetonert. Sprengstøv inneholder uorganiske partikler og representerer et betydelig problem i mange vassdrag. (Kilde: Rapportkatalog, Statens vegvesen. Avrenning av vann fra sprengningsarbeid).

Vi krever at kjemisk tilstand i Mossevatnet må kartlegges nøye!

Vi krever at det utredes hvilken effekt sprengstøv vil ha på de ulike næringskjedene i Nidelva og Mossevatnet.

Det må utredes nøye hvordan partikler fra kjølevann, spillvann og avløpsvann vil påvirke gyteområder, gjelleskader, lysintensiteten i vatnet, bunnvegetasjonen, plankton og fisk.

Løsmasser, grunnvann og grunnfjell

Berggrunnen i Froland består av grunnfjell som er 1700–900 millioner år gammelt. I østre del av kommunen består berggrunnen særlig av ulike gneiser. Gneisområdene er rike på ulike mineralforekomster (kobber, jern, feltspat og kvarts) som tidligere har vært gjenstand for gruvedrift.

På det planlagte industriområdet vil det foregå mye sprengning og voldsomme interne masser må flyttes på. Det er stor fare for sulfidavrenning i slike prosesser. Sulfider forvitrer når de kommer i kontakt med luft eller vann. De kan gi avrenning med lav PH og høye konsentrasjoner av løste tungmetaller som jern, aluminium og uran. I store deler av Agder fins det en syredannende gneis som har vist seg å kunne skape store miljøskader. Syredannende gneis kan opptre i mange former og opptre også ujevnt.

Vann som renner ut i vassdragene fra syredannende bergarter, kan fort påvirke vannet negativt. Vannet blir surt (lav Ph) og metaller lekker ut. Aluminium binder seg blant annet til gjellene på fisk. (Kilde: Lillesand kommune, syredannende bergarter).

Industriområdet har ifølge tidligere konsekvensutredning ingen grunnvannspotensiale. Temakart med grunnvannspotensiale viser kun mulighet for grunnvannsuttak fra løsmasser. Informasjonen om infiltrasjonsegenskaper og grunnvannspotensiale er bare veiledende. (Kilde: NGUs grunnvannsdatabase)

Vi krever detaljerte undersøkelser er derfor en grundig undersøkelse av grunnvannspotensialet.

Vi krever at Froland kommune skaffer seg kunnskap om hvor det finnes syredannende bergarter i kommunen.

Vi krever prøveboring etter grunnvann i området.

Støy

Man vet ikke hva slags virksomheter som kommer på industriområdet og man vet heller ikke om alle virksomhetene vil ha sitt virke innendørs. Kan man være sikre på at det kun er snakk om grønn kraftkrevende industri? I planprogrammet nevnes det ofte «kraftkrevende industri», mens «grønn kraftkrevende industri» ofte utelates. Det er slått fast en gang for alle at den kraftkrevende industrien på Bøylestad skal være GRØNN!

Økt bruk av Bøylestadveien som tilkomstvei vil også føre til økt støynivå. Gul støysone, dvs boliger nærmest fylkesvegen, vil bli betraktelig utvidet dersom Bøylestadveien skal brukes som hovedvei til og fra industriområdet.

Vi krever at det utredes hva slags støy man kan forvente fra Bøylestad Energipark.

Vi krever at det utredes hvordan støynivået vil bli langs Bøylestadveien med anleggstrafikk, godstransport, arbeidsreiser, varelevering osv

Vi krever at den industrien som vil etablere seg på Bøylestad skal være grønn kraftkrevende industri.

Klimagasser CO2

Luftkvaliteten på Bøylestad er bra, men den vil forringes vesentlig pga. økt svevestøv fra anleggstrafikk, tungtransport, arbeidsreiser, vareleveranser, besøkende mm og fra produksjonsprosesser i industrien. Industriprosesser gir utslipp av mange typer klimagasser, men først og fremst CO2.

Økt trafikk gir også økt utslipp av CO2. Gammel og ny skog binder også CO2. All natur er en viktig buffer for ekstremvær. Nedbyggingen av karbonrike områder gir økt utslipp av CO2. Utslipp eller opptak fra arealene over 20 år er ifølge den tidligere konsekvensutredningen på 102618,6 tonn CO2 ekvivalenter. Klimagassutslippet vil altså bli høyt både lokalt, kommunalt, regionalt og nasjonalt

I mars 2022 publiserte FNs klimapanel en rapport om utslippsreduksjon, opptak av klimagasser og virkemidler. Den forteller at om vi skal nå målet i Parisavtalen om å begrense oppvarmingen til under 2 grader, og helst ned mot 1,5, må de globale utslippene ned. Hvis ikke klimapolitikken skjerpes utover slik den var i 2020, vil utslippene fortsette å øke også etter 2025, og føre til en global oppvarming på 3,2 grader innen 2100.

Vi krever en fullstendig oversikt over mengde utslipp av klimagasser!

Friluftsliv og bo-glede

Konsekvensene for våre mange turstier rundt og i industriområdet vil dessverre være ødeleggende. Akkurat dette område er svært viktig for oss lokalt, men også regionalt. Det er vårt fine tur- og rekreasjonsområde. Svært mye av livskvaliteten for bygdas befolkning ofres nå. Mange byer har noe de kaller «Marka», Arendal har sitt område ved bl. annet Granestua. Vi her på Bøylestad og Bøylefoss har

vår «Marka» akkurat hvor denne industrien tenkes etablert. Vi snakker om folkehelse, både for innbyggere på Bøylefoss og Bøylestad, men også regionalt. Disse turstiene er brukt i generasjoner. Naturen har alltid vært til stor glede for mennesker og alltid vært mye brukt. Merkede stier er en stor fordel, vesentlig for nye brukere, kjentfolk og også folk fra andre steder. Bruken øker markant. All forskning viser at bruk av natur har mye å si for folkehelsen. I 2010/2011 begynte vi å rydde de eksisterende stiene vi allerede brukte og også noen nye. Froland kommune var på dette tidspunkt svært opptatt av folkehelse og positive til vårt arbeid. Det ble lagt bruer over bekker, strengling av myrer og merking av turstiene, som også går noe på skogsbilveier. Alt ble gjort på dugnad i regi av Driftsstyret på Bøylestad og Bøylefoss. Folk var veldig positive. Vi søkte kommunen om støtte i 2010, og fikk kr 14 000 kr i tilskudd.

Naturen er like viktig om vinteren, så det ble også lagt ned et stort arbeid i å få til organisert oppkjøring av skiløyper. Folk har gått på ski også før oppkjørte løyper, men bruken økte betraktelig. Det ble igjen rettet forespørsmål til velvillige grunneiere, søknad om skuterløype til kommunen og ikke minst rydding av trasé på dugnad for løyper. Vi er virkelig en bygd med masse dugnader. De første årene fikk vi låne snøskuteren til Arendal Fossekompani, men i 2012 kjøpte Driftsstyret egen snøskuter. Den ble fornyet i 2019. Vedlikehold av turstiene skjer på dugnad, nesten årlig. Koronaen satte oss noe på vent, men 2022 ble det på nytt ryddet og frisket opp merking av turløyper. Etter forbud fra grunneierne i det aktuelle industriområdet, har vi dessverre ikke ryddet stiene der.

Med så mange flotte merkede løyper, hele 17 sommer/vinter løyper, ble det laget kart i 2011. Det ble igjen søkt om midler fra kommunen, og hjelp fra Friluftsrådet sør, begge var positive. Kart over turstier barmark, ble trykket opp. Det ble gjort tilgjengelig for alle i bygda, og også solgt på ulike steder i kommunen. (Dokumentasjon: Kart Turstier Bøylefoss- Bøylestad). Kart over skiløypene laget vi selv og det ble også publisert på samme måte. (Dokumentasjon: Kart over skiløyper Bøylefoss, Bøylestad)

På kartet over barmarkstier er det 13 merka turstier. Fire av dem vil ikke bli berørt direkte av utbyggingsplanene. Men selv to av disse vil få en vesentlig del av naturopplevelsen ødelagt, da disse vil ha direkte utsikt mot det gigantiske industriområdet. Alle de andre blir sterkt berørt, enten ved at de blir helt utslettet, eller ved at de går gjennom området eller ligger i umiddelbar nærhet. Vi har også to svært flotte utsiktsteder som vi mener blir ødelagt, selv om de ikke direkte blir bygd ned av industri: Eikelandsknatten og Skratteidknuten. Hvem har glede av en tur til en fjelltopp hvor man først må gå gjennom et gedigent industriområde? Og så få utsikt til masse industri når du endelig når toppen? Driftsstyret på Bøylestad og Bøylefoss har turbøker på begge toppene, så de har god statistikk og dokumentasjon på besøk både lokalt og regionalt. Etter gjennomgang av bøkene i september 2022 er det 3609 personer som har skrevet navnet sitt i boka på Skratteidknuten på disse årene. Over halvparten er fra regionen rundt oss. Eikelandsknatten er også et kjent turmål, både for oss som bor her, og i hele regionen. Der har det vært 1869 personer på disse årene, som har notert navnet sitt i den boka. 778 av disse var fra regionen rundt. På begge disse turmålene har det selvfølgelig vært mange besøkende som ikke har notert sitt navn.

Vi har også før måttet kjempe for rekreasjonsmulighetene våre. Statnett etablerte rundt 2012 en svært stor trafostasjon på 60 daa inne på område som nå søkes utbygd. Bygda ve Driftsstyret kjempet sammen med grunneierne og flere andre mot dette. Også den gang ble turstier/skiløyper berørt. Statnett kom med avbøtende tiltak, ved at driftsstyret fikk 400 000 kr i kompensasjon. Statnett etablerte også ny skiløypetrase langs «ny» vei på 300 meter, som ble bekostet av dem. (Dokumentasjon: Avtale Statnett, kan ettersendes ved behov). Driftsstyret brukte så 200 000kr på at grunneier Nils Lyngroth laget ny løypetrasé på 900 meter, som han også kunne bruke som vei for tømmerdrift. Det ble laget egen avtale

på dette, og avtalens varighet er 50 år. (Dokumentasjon: Avtale med grunneier Nils Lyngroth kan ettersendes ved behov).

Vi tar også med noe som var svært mangelfullt i den tidligere konsekvensutredningen ang opplysninger om Bøylestad gamle skole. Den ligger innenfor planområdet og blir sterkt berørt av utbyggingsplanene. Bøylestad gamle skole ble for få år siden restaurert for 3 mill kr. Bygget er basen til Driftsstyret som også har ansvar for driften. Bygget brukes aktivt av bygdas forskjellige organisasjoner. Det leies også ut ved tilstelninger. Til opplysning så er det også oppført ball-binge for bygdas ungdom på utsiden av bygget. Dette ble gjort for få år siden.

Vi krever at Driftsstyret på Bøylestad og Bøylefoss får kompensasjon for tap av turstier og skiløype.

Vei, jernbane og kommunikasjon

Froland kommune har kontakta Go Ahead, Sørtoget om passasjerkapasitet på Arendalsbanen. Når svaret blir at toget har kapasitet til 160 passasjerer, konkluderer administrasjonen i Froland kommune at de framtidige bedriftene i Bøylestad Energipark må ha ulik oppstart på dagen slik at toget ikke blir overfylt. Driftsstyret finner togentusiasmen til framtidige arbeidere noe urealistisk. Det meste av passasjertrafikken vil mest sannsynlig foregå med personbil. Noe som er stikk i strid med ATP planen for regionen vår. Fra Bøylestad togstasjon til det planlagte område er det 2,2 kilometer. Veien fra Bøylestad bru til togstasjonen er hverken noe mer eller mindre enn en smal kjerrevei uten asfaltdekke og uten mulighet for to biler å møtes. Når konsekvensanalysen til Froland kommune i 2022 sier at det er «0 km» til jernbanen, er dette tilfelle kun om initiativtakerne får realisert sin tidligere og svært urealistiske jernbanedroom om toglinje inn på industriområdet.

Illustrasjonene er henta nettsida til Bøylestad Energi Park 25.03.22. Denne siden er nå gjort om, og heter boylestad.no.

I brev til Froland kommune datert 30.05.22 skriver Arendal Fossekompani/ Bøylestad Energipark:

«Arendals Fossekompani ASA og Bøylestad Energipark AS har benyttet ekstern rådgivning for å vurdere rekkefølgebestemmelse for midlertidig bruk av eksisterende Bøylestadvei, slik at denne kan benyttes inntil ny vei er etablert».

Avsenderne ønsker å ha 250 ansatte på området før Bøylestadveien blir utvida eller erstatta. Den «eksterne» rådgiven er en kilde som ikke er navngitt. Her nevnes heller ikke anleggsperioden med den tungtrafikken det vil medføre. Bøylestadveien har mange partier som er krevende å få «gul stripe» i, som for eksempel veistrekket mellom Blakstad stasjon og Hurvkrysset og flere andre strekninger hvor både hus, Nidelva og jernbane ligger tett inntil veien. Det bor barn langs denne veien og de færreste har busslomme når de venter på skolebussen. I tillegg er det ingen fortau eller sykkelveier som kan sikre barn og unge på veien. Ifølge Froland historielag er det rester etter den gamle jernbanetraseen til

kobberverket på Bøylestad som store deler av den eksisterende Bøylestadveien er bygget på. Veien er både smal, svingete og i dårlig stand og totalt uegnet som industrivei.

Bildet viser hvor smal og trafikkfarlig Bøylestadveien er. Denne veien ønsker Bøylestad energipark å bruke til industriområdet sitt.

Å bygge nye veier betyr store naturtap. Vi vet at kraftlinjer også krever noe natur. Mest inngrep er det der hvor mastene står. Under linjene blir skogen holdt nede, mens myr og knatter får stå, og dyr og mennesker kan ferdes fritt under. For å unngå naturtap, unngå bygging av vei eller store inngrep for å utbedre veier, bør kraftkrevende industri ligge i andre områder i regionen vår enn Froland. Om tap av energi på linjenettet skriver Froland kommune: *«Det er teknisk ikke umulig å føre en 420 kV kraftlinje med påkobling fra kraftstasjonen på Bøylestad og nedover til øst-vest forbindelsen (E18). Det vil være et spenningsfall på linjen, altså sløsing av energi på strekket. Tapte energi kan overføres i et klimaregnskap f.eks. at den ble anvendt til transport og slik redusere klimagassutslipp fra veitrafikksektoren».*

Dette er faktafeil. Avstanden mellom Bøylestad og E18 er ikke stor og spenningsfallet er minimalt. I innspill fra Statnett SF til kommunearealplanen fra mars 2022, «Statnett SF – planprogram arealdel – spenningsfall i strømlinje» skrives det følgende:

«For de avstandene som her er aktuelle (for eksempel ned til Eydehavn på ca. 15 km) og de forbruksvolum som er aktuelle for tilknytning på 132 kV-spenningsnivå forventes det ikke at spenningsfall vil være en utfordring.»

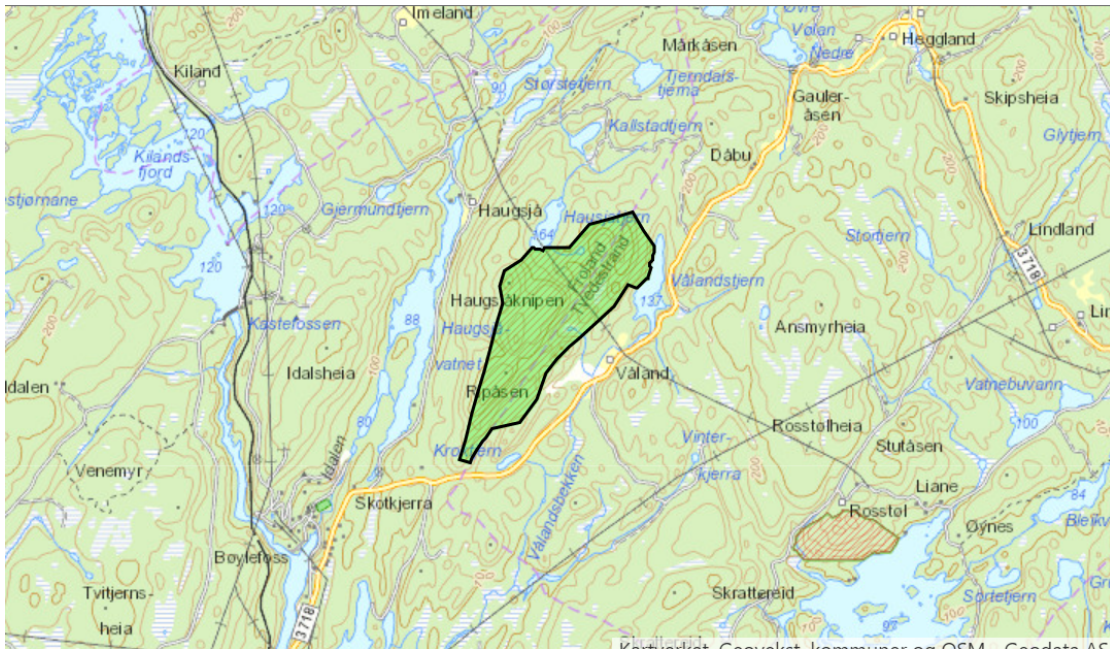
Vi krever at Bøylestadveien bygges ut til den standard som er beskrevet i arealdelen til Frolands kommuneplan.

Naturmangfold

Haugsjåknipen naturreservat, kilde <https://faktaark.naturbase.no/?id=VV00001842> (28.08.22) ble verna i 2002, og blir beskrevet slik: *«Et skogområde med naturlig plant- og dyreliv. Av spesielle kvaliteter kan det nevnes at området har stor tetthet av nøkkelelementer som gamle trær, død ved og hule trær, samt et svært høyt biologisk mangfold med mange truede arter.»* Det er Stasforvalterne i Agder som er forvaltningsmyndighet for dette naturreservatet.

I luftlinje er det under 200 meter mellom naturreservatet og planområdet til industriområdet. I et rundskriv fra Regjeringa 17.02.22 med mål om å «bidra til en mer enhetlig forvaltningspraksis og gi økt forutsigbarhet for kommunal arealplanlegging, klargjør dette rundskrivet hva som er spørsmål av nasjonal eller vesentlig regional betydning eller som av andre grunner er av vesentlig betydning på klima- og miljøområdet. Områder av særlig interesse, som et naturreservat er, skal vernes mot støy og forurensning, det skal være god lokal luftkvalitet, og klimahensyn skal tas ifølge rundskrivet. Randsone skal beskyttes særlig. Under «3.4 Klima» står det i rundskrivet:

«Innsigelse skal vurderes ved avvik fra Statlige planretningslinjer for bolig, areal og transportplanlegging. Forhold som kan gi grunnlag for innsigelse kan være: At utbyggingsmønstre og transportsystemer ikke fremmer kompakte byer og tettsteder med korte avstander mellom ulike gjøremål.» Et industriområde nær Haugsjåknipen naturreservat vil påvirke reservatet negativt.

Kon

Arter som er utrydningstrua, rødlista er spesielt viktige å bevare. Det er flere av disse i «industriområdet». Eikeildkjuke. Vi antar at 20 % eik (ifølge kommunens konsekvensutredning) i et skogsområde er en stor forekomst av eik, og sårbare arter som lever kun på dette treet, er avhengig av at hele skogen består. Det er viktige økosystem som må ivaretas for at artsmangfoldet skal bestå.

Vi er også overraska over at konsekvensanalysen til Froland kommune påstår at det er gjedde i Mossevatnet. Det er ikke kjent for oss som bor her. Enten har Froland kommune gjort svært grundige undersøkelser eller så er dette gjetninger.

Det som imidlertid er kjent for oss innbyggere, er at området er uvanlig rikt på vilt som hjort, elg og rådyr. Det er også et område gaupa besøker (se vedlagte bilder fra viltkameraet til Per Olav Hummel). Det er verd å merke seg at konsekvensanalysen til Asplan Viak i 2021 ble gjort på få dager seinhøstes. Dette er ei tid hvor trekkfuglene for lengst har dradd sydover, de fleste plantene er i vinterdvale (eller «visne» som vi kaller det) og det samme er insektene. Konsekvensanalysen som kommunen har gjort, er trolig laget på vårparten i 2022. Har man kunnskap på spirende planter og sopp og insekter i puppestadiet, er dette et riktigere tidspunkt å lage konsekvensanalyse på. Men administrasjonen i Froland har ikke vært ute i terrenget og bedrevet feltanalyse. Deres konsekvensanalyse er basert på initiativtakernes sin analyse, på kart og skjønn. Naturmangfoldet er dermed ikke registrert.

Her er bilder tatt av Per Olav Hummel (viltkamera) på Bøylefoss av kronhjort, gaupe og elgokse.

Statsforvalterne landet rundt kartlegger nå sårbare naturtyper. I Agder er området nordvest for E18, mellom Libru og Nes Verk, under kartlegging for sårbare naturtyper. Det er to sammenhengene områder i Arendal kommune som grenser til Froland kommune ved blant annet Bøylestad, <https://www.statsforvalteren.no/nb/agder/Miljo-og-klima/Naturmangfold/kartlegging-av-naturtyper-i-2022/>. Statsforvalteren skriver følgende: «Kartleggingsområdene skal undersøkes for 111 ulike naturtyper. De fleste av disse naturtypene er rødlistet i Norge, mens resten er viktige leveområde for trua og nær trua arter.» En del av naturtypene er knytta til gammel kulturmark. De to områdene i Arendal utgjør sammen med Bøylestad og Bøylefoss et stort, sammenhengende viltområde og områdene har blitt bosatt og brukt opp gjennom historien på lik måte. Her er altså mye gammel kulturmark. I tillegg til kulturhistorisk betydning, tror vi også at området har stor betydning for mange arter, også de rødlista.

Vi krever en konsekvensanalyse som strekker seg over et år og som spesielt tar for seg naturmangfoldet innenfor planområdet.

Kulturminner på Bøylestad og Bøylefoss

Det er ca. 25 kullbunner på Bøylestad og Hersel. Bøylestad og Hersel måtte levere kull til masovnen på Nes Verk, både til Båslund jernverk og Næs Jernverk. Kullbunnene ble brukt under jernverkstida, altså fra ca. 1650 til 1910. Disse kullbunnen er mer eller mindre synlige med svart kull i sirkel under et vegetasjonslag og med tufterester etter vaktas lille hus. Skogene måtte også levere *setteved* til malmgruvene i området.

Ei løe er en bygning for å lagre høy til husdyr. I uteløene ble høy fra skog og særlig myrer lagra på sommeren. Om vinteren ble høyet henta til gårder og husmannsplasser. Det skal ha vært 18 løer til sammen på Bøylestad og Hersel. Nå er fire bevart. Den ene står på Myrhaven på Bøylestad, den andre på Åsmunden ved Mossevannet, den tredje ved Stormyrheia og den fjerde er flytta til Hersel fra Lonene. Den siste ble bygd i 1767. Den første ble bygd tidlig på 1900-tallet: Steinsmyr, Hestemyr, Herselneset, Kjellertjern, Løtjern, Åsesmyr, Stormyrheia, Åsmunden, Lonene, Glomslåtta, Napstø, Siverins løe, Myrhaven

Stemmene ble laga for å demme opp vann til tømmerfløting, kvernhus og sagbruk. Stemmer i tilknytning til **Mossevannet**: Saga, Vålansmyra, Bøylestadstemmen, Åsmunden (både demning (stem) og tømmerrenne), Lillestemmyr, Vålansstemmen ved Saga

Stemmer i tilknytning til **Herselvannet**: Styggetjern. Stem til kvernhus, Søtevollmyra. Stem til kvernhus, Eikelandsmysra, Stueste (Her er det to små demninger (stemmer)).

Stemmer i tilknytning til **Løtjern**: Lettedamsmysra, Løtjernstemmen

Stemmer i tilknytning til **Lisletjern**: Stem i enden av Lisletjern, Mellomtjernsstemmen

Husmannsplasser er det mange av, også på Bøylestad og Bøylefoss. Antall husmannsplasser i området nådde en topp rundt 1850. Disse er markert med X på kartet. **Merstjernlia, Naves, Strømstad, Lillemysr, Hestedalen, Herselneset, Småmyrene, Heiplassen, Herselkleiva, Flottjerdalen, Åsesmyr, Stormyr, Brekkestø, Skattereidplassen, Knten, Elsesnes, Skottkjerra, Kroktjern, Øygarden, Tereleiken, Kringlemyr, Sagmoen, Saga, Idalen og Vålansmyra**

Kart som viser noen av kulturminnene i området. Det er tegna inn av Ole Georg Fjærbu.

Konsekvenser av industriområde for innbyggerne på Bøylestad og Bøylefoss

Initiativtakerne til Bøylestad Energipark uttalte følgende 28.08.22:

«Initiativtakerne bor selv på Bøylestad og er opptatt av at bygdene skal skjermes fra næringsområdet. Derfor er næringsområdet trukket bort fra bebyggelsen, samtidig som terreng og vegetasjon bevares som en grønn barriere mellom bygdene og energiparken. På denne måten skjermes eksisterende bebyggelse og bomiljø fra utbyggingen.»

Mange av oss som bor på Bøylestad og Bøylefoss vil bo nært til industriområdet og både se og høre det. På Bøylefoss bor de fleste slik at de vil se inn i industriområdet. Mange av boligene på Bøylefoss ligger like høyt i terrenget som industriparken. Husene på Bøylefoss vil i luftlinje ligge mellom 220 og 700 meter fra industriområdet. Mange av disse husene ligger like høyt som industriområdet. Dette vil føre til innsyn, støy og ev. forurensing for innbyggerne der.

Mye av industritomta vil ligge på mellom 100 og 108 moh. Det betyr at industribygga vil ruve i terrenget, og være synlige og hørbare.

Mange som bor i bygdene Bøylestad og Bøylefoss vil merke industriområdet godt. Her er noen uttalelser. Bildene har bygdefolka tatt selv:

Olav Arne Rasmussen, Bøylefossveien 120 på Bøylefoss:

Hvordan kan det hevdes at åser og fjell skjerner noe som helst? Med mindre jeg lar en stor skog vokse opp foran huset, vil jeg se alt. Industriområdet vil ødelegge hele den fine utsikten og sannsynligvis medføre et stort støyproblem også! Jeg ser i dag store deler av nye Monehagen (transformatorstasjonen til Statnett, Arendal Transformatorstasjon), men det støyer i hvert fall ikke lenger. Uansett, pent er det ikke der det før var åser og fjell. NEI til Bøylestads kraftkrevende og naturødeleggende energipark!!

Hilsen Olav Arne Rasmussen. PS: Når jeg leser at åser og fjell skjerner, så er det løgn i mitt tilfelle.»

Horisontlinja her er det planlagte industriområdet. Industribygg vil bli utsikten til familien Rasmussen.

Aud Grønlund, Bøylestadveien 1190 på Bøylefoss:

Vi har erfart hvor godt lyden fra arbeid ved den eksisterende transformatorstasjonen, bærer over Mossevatnet. Industriområdet er ca. 280 meter fra husveggen vår. Arendal transformasjonsstasjon ved Mossevatnet ligger 1200 meter fra husveggen. Ikke bare støy vil høres, men et unikt tur- og rekreasjonsområde vil bli borte. Bøylestadveien (fylkesveien mellom Froland og Tvedestrand) som går mellom oss og naboene: Det har vært flere farlige situasjoner med dagens trafikk. Planlagt industriområde vil forringe vår livskvalitet grunnet støy, økt trafikk og tap av tur- og rekreasjonsområder. Hovedgrunnen til at vi har bosatt oss her, er naturen i umiddelbar nærhet, turmulighetene, stillheten/roen og de «små» forholda, bygdesamfunnet og fellesskapet.»

Gro Vangsnes Bøylestad, Bøylestadveien 955 på Bøylestad:

Fylkesveien går gjennom gårdstunet til Gro V Bøylestad.

«For meg handler det mye om ro, stillhet og nærhet til naturen. Komme meg bort fra støy. Bygda her har derfor gitt meg livskvalitet med dens ro og flotte natur. For å ta vare på min psykiske og fysiske helse har jeg brukt nærnaturen flittig. Det er hverdager vi har flest av, og derfor betyr nærnaturen mye! Ingen tvil om at det å komme seg i bevegelse ute i naturen har mange positive effekter. Industriplanene utløser en mix av følelser som jeg blir sliten av, det er noe som tapper energi. Det har for meg ingen positive sider.

Bøylestadveien går gjennom vårt gårdstun, og den mengde trafikk som finnes i dag gir nok belastning. Det å passe på små barn og dyr i vårt gårdstun er svært krevende. Man går med hjertet i halsen og er livredd for å glippe med oppmerksomheten. Så jeg tenker med skrekk og gru på et fremtidig industriområde med påfølgende økt trafikk gjennom vårt gårdstun. Her snakker vi anleggstrafikk i lang tid.»

Karin og Alf Jørgen Fjærbu, Herselveien 43 på Bøylestad:

«Det har vært en stor belastning det siste året å følge de store industriplanene i nærområdet vårt og vi kan føle på sorg og frustrasjon for hvordan nærområdet vårt kan bli endret av de enorme planene som presenteres.

Vei og trafikk er kanskje den største bekymringen vår. En økende trafikk på eksisterende vei gir en betydelig fare for ulykker. Vi har 3 barn som daglig ferdes på moped og bil på strekningen mellom Bøylestad og Blakstadbrua. Vi har virkelig ingen å miste!

Om ny tilfartsvei til industriområdet skulle bli vedtatt å legges fra Gullknapp, Lyngroth og ut Herselveien, er våre forutsetninger for et fremtidig bosted nesten borte. Det er en grunn til at vi valgte å bosette oss landlig på Bøylestad.

Lyd og lukt er også en faktor vi er bekymret for. Det er ca. 1 km i luftlinje over Bøylestadvannet til utkanten av industriområdet for oss og ved riktig vindretning bærer både lukt og lyd godt over vannet.

Vi har nå i 22 år hatt drikkevann fra Bøylestadvannet. Vi er derfor bekymret for at vannkvaliteten skal bli dårlig her. I tillegg brukes Bøylestadvannet til bading av hele bygda gjennom sommerhalvåret, og er et stort samlingspunkt hele året.»

Anne og Per Olav Hummel, Bøylefossveien 1202 på Bøylefoss:

«Ifølge planene for utbygging av industripark står det følgende: «Åser og fjell skjermer området og isolerer energiparken fra bebyggelsen på Bøylefoss og Bøylestad.» Dette kan vi vanskelig få til å stemme. Vi har svært vanskelig å se for oss at det blir noe skjerming.

Videre frykter vi redusert verdi på bolig da det å være nabo til et industriområde av de dimensjoner som er skissert, ikke er verken ønskelig eller ideelt for noen. Frykten vår gjelder også økt trafikk på en smal og svingete vei. Støy og rasering av natur vil helt klart bidra til redusert livskvalitet. Å bygge og å opprettholde ett industriområde er verken lydløst eller usynlig. Ingen kan med sikkerhet si at å rasere et stykke uberørt natur lokalt, bidrar til et bedre klima lokalt. Til det er det for mange variabler i sving.

Vårt ønske er at ingen snubler i sine egne bein i iveren etter å etablere arbeidsplasser, men ser et stykke urørt natur som en uerstattelig verdi.»

Oppsummering

Vi kan ikke lenger ta beslutninger som på 70 tallet når vi ser klimakatastrofene brer om seg selv rett utenfor vår egen stuedør. Kortsiktig profitt og nedbygging av vår fremtid og naturbank settes på spill. Med den kunnskapen vi har i dag, så vet vi nok til å ta kloke valg for fremtiden. Dette tiltaket hører hjemme i fortiden. Vi må aldri komme dit, i dette landet, at store investeringsselskaper skal få lov til å sette premiss for våre lokalsamfunn og vår felles natur.

Hilsen

Tore Bøylestad

Kirsten Henningsen

Vemund Bøylestad

Herselveien 97

4820 Froland